

IES SANT ANTONI DE BENAIXEVE

DEPARTAMENT DE GEOGRAFIA I HISTÒRIA

CURS 2023-2024

GEOGRAFIA I HISTÒRIA

3R ESO

Professors: Màrius Climent Prats i Lorena Darriba Sepúlveda

ÍNDEX

1. Introducció

a. Justificació de la programació

b. Contextualització

2. Objectius de l'etapa respectiva vinculats amb la matèria o l'àmbit

3. Competències

4. Sabers bàsics

5. Metodologia. Orientacions didàctiques

6. Criteris d'avaluació.

7. Instruments de recollida i registre de la informació

8. Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica

de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivell III i nivell IV)

9. Situacions d'aprenentatge

1. Introducció

a. Justificació de la programació

La nostra Programació Didàctica de Geografia i Història per al Tercer Curs de l'Educació Secundària Obligatòria està fonamentada essencialment en el que estableix el Reial Decret 217/2022, de 29 de març, pel qual s'estableix l'ordenació i les ensenyances mínimes de l'Educació Secundària Obligatòria, i en el Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, pel qual s'estableix l'ordenació i el currículum d'Educació Secundària Obligatòria per a la nostra Comunitat.

L'estudi de la Geografia i la Història proporciona un coneixement essencial del passat que contribuïx a la comprensió del present. Així mateix, desenrotlla una sèrie de capacitats i tècniques intel·lectuals pròpies del pensament abstracte i formal, com ara observació, l'anàlisi, la interpretació, la capacitat de comprensió i el sentit crític. El caràcter vertebrador d'estes disciplines, dins del conjunt de les ciències socials les convertix en eix ordinador del pensament i en fonament de comprensió per a totes les disciplines vinculades a l'activitat humana. Per això, dins de l'àmbit de la nostra civilització occidental, l'ensenyança de la Geografia i la Història ha ocupat sempre un lloc preferent en l'educació dels jòvens.

Estes idees estan presents en la comunitat científica i educativa quan reclamen major presència d'estos sabers en els plans d'estudi, conscient de valor formatiu d'esta disciplina, i davant dels profunds canvis, accelerats per les noves tecnologies, que pareixen debilitar els valors de l'Humanisme. En este sentit, ambdós contribuïxen decisivament a la formació de ciutadans responsables, conscients dels drets i de les seues obligacions.

Concebuda com a matèria comuna per a totes les modalitats en este tram educatiu, oferix a l'alumnat de 3r d'ESO la possibilitat de conèixer la Geografia humana i part de la Història Moderna d'Europa, d'Espanya i de la Comunitat Valenciana, tractades de manera contínua i sistemàtica, atenent als elements comuns i als diversos. En esta etapa educativa resulta essencial l'anàlisi de textos geogràfics i històrics, que aproximen les

fonts dels alumnes i els introduïx en l'ocupació d'un instrument bàsic de treball intel·lectual. El fonament cronològic i les tècniques que determinen diferents períodes i branques del coneixement geogràfic contribuiran a definir processos de distinta duració i diferent localització, així com a organitzar les dades adquirits i a formular una explicació multicausal dels mateixos. També cobra gran rellevància l'ocupació de taules de dades estadístiques, gràfiques, mapes temàtics geogràfics i històrics. Els mitjans audiovisuals, i en particular els que proporcionen les noves tecnologies, cobren una importància creixent per al treball en l'aula.

A través de l'estudi d'este curs de Geografia i Història, els alumnes hauran d'adquirir una sèrie de valors i hàbits de comportament relacionats amb l'anàlisi crítica de les fonts, amb l'estima de la diversitat en l'evolució històrica dels distints espais geogràfics mencionats. També contribuirà a fomentar una especial sensibilitat cap als problemes del present, que els anime a adoptar una actitud responsable i solidària amb la defensa de la llibertat, el medi ambient, els drets humans i els valors democràtics.

b. Contextualització

La realitat del centre educatiu, és un aspecte que no solament es pot conèixer a priori, sinó que condiona tota la planificació i actuació educativa, per la qual cosa ha de ser el punt de partida de la nostra programació didàctica.

L'I.E.S. Sant Antoni de Benaixeve es troba situat en la població del mateix nom i dista 14 km de València. El seu terme pertany a la comarca del Camp de Túria limitant amb la comarca de l'Horta de València i limitant amb les localitats de L'Eliana, Paterna, Bétera i La Pobla de Vallbona. La seua història és relativament moderna ja que el municipi va nàixer en la dècada dels quaranta del segle XX a causa de la creació del pantà de Benaixeve, en la comarca dels Serrans, la qual cosa va obligar a emigrar de manera forçosa als habitants de la població de Benaixeve. Després de diversos anys depenent

de l'ajuntament de Paterna, Sant Antoni de Benaixeve va ser constituït com a municipi independent l'any 1997.

Els aproximadament 9500 habitants es reparteixen entre el casc urbà del municipi i diverses urbanitzacions en les quals predomina gent amb una situació econòmica acomodada. Els aproximadament 530 alumnes de l'institut procedeixen tant del casc urbà com de les urbanitzacions. La quantitat d'alumnes de procedència immigrant és molt baixa. El percentatge d'alumnes amb una situació econòmica acomodada és superior al d'alumnes amb menys recursos. Molt alumnat del centre dedica el seu temps lliure a la realització d'activitats extraescolars de tipus esportiu, musical o artístic.

L'IES Sant Antoni de Benaixeve és un centre que ve funcionant com a institut d'educació secundària des del curs 2010-2011 (abans funcionava com a secció de l'IES "Les Alfàbegues" de Bétera). En ell s'imparteixen ensenyaments d'ESO i Batxillerat (modalitat de Ciències i Tecnologia i modalitat d'Humanitats i Ciències Socials) en horari diürn.

El centre compta amb gimnàs, pati, laboratoris, aules especials d'informàtica, aules de dibuix, aula de música, aules de tecnologia, biblioteca i sala d'usos múltiples. Es funciona mitjançant la modalitat aula-grup i existeixen dues aules dedicades a informàtica, dotades d'ordinadors i canó projector.

La realitat social, cultural i econòmica que ens envolta està en estreta relació amb l'oferta que el centre proposa als alumnes que assisteixen a ell. Aquesta oferta es concreta en:

- Educació Secundària Obligatòria, ESO, i Batxillerats de Ciències i Humanístic.
- Programes de PDC i PR4.

En concret, el centre compta amb un total aproximat de cent alumnes de 3r d'ESO, dividits en 4 grups d'uns 25 alumnes, alguns dels quals presenten necessitats específiques que requereixen mesures de resposta de Nivell III.

Cal mencionar a més que, en general, este alumnat de 3r de l'ESO posseïx, segons la classificació de Jean Piaget, unes característiques psicoevolutives que es troben en una etapa de transició entre l'adolescència primerenca i l'adolescència mitjana, perquè se situa, aproximadament, entre els 14 i els 15 anys, cosa que s'ha tingut en compte a l'hora de fer el contingut d'aquesta programació.

2. Objectius de l'etapa respectiva vinculats amb la matèria o l'àmbit

El currículum educatiu de la Comunitat Valenciana defineix les Finalitats Educatives de l'Etapa d'Educació Secundària a través de 14 Objectius Generals. Aquests Objectius Generals, establerts a l'article 7 del Reial Decret 217/2022 i respectats en la present programació, són els següents:

- a) Assumir responsablement els seus deures, conèixer i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg afermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
- b) Desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç de les tasques de l'aprenentatge i com a mitjà de desenvolupament personal.
- c) Valorar i respectar les diferències de gèneres i la igualtat de drets i oportunitats entre ells. Rebutjar els estereotips que suposen discriminació entre homes i dones.
- d) Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
- e) Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a, amb sentit crític, adquirir nous coneixements. Desenvolupar les competències

tecnològiques bàsiques i avançar en una reflexió ètica sobre el seu funcionament i utilització.

- f) Concebre el coneixement científic com un saber integrat, que s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
- g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.
- h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.
- i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.
- j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.
- k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.
- l) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.
- m) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

s'estructura en diferents disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.	●		●		●			
g) Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats.	●		●	●	●			●
h) Comprendre i expressar amb correcció, oralment i per escrit, en les llengües oficials, el valencià, com a llengua pròpia, i el castellà, com a llengua cooficial, textos i missatges complexos, i iniciar-se en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura.	●	●	●		●	●		●
i) Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.			●					
j) Conèixer, valorar i respectar els aspectes bàsics de la cultura i la història pròpies i dels altres, incloses les llengües familiars, així com el patrimoni artístic i cultural, com a mostra del multilingüisme i de la multiculturalitat del món, que també s'ha de valorar i respectar.	●	●				●		●
k) Conèixer i acceptar el funcionament del propi cos i el dels altres, respectar les diferències, afermar els hàbits de cura i salut corporals i incorporar l'educació física i la pràctica de l'esport per a afavorir el desenvolupament personal i social. Conèixer i valorar la dimensió humana de la sexualitat en tota la seua diversitat.	●		●		●	●		●
l) Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum, la cura, l'empatia i el respecte cap als éssers vius, especialment els animals, i el medi ambient, contribuint a la seua conservació i millora.	●		●		●	●		●
m) Apreciar la creació artística i comprendre el llenguatge de les diferents manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.								●
n) Prendre consciència de les problemàtiques que té plantejades la humanitat i que es concreten en els Objectius de Desenvolupament Sostenible.			●		●	●	●	

3. Competències clau i competències específiques

Segons l'article 2 del Reial Decret 217/2022, de 29 de març, les competències clau com a exercicis que es consideren imprescindibles perquè l'alumnat pugua progressar amb garanties d'èxit en el seu itinerari formatiu, i afrontar els principals reptes i desafiaments globals i locals. Les competències clau apareixen arreplegues en el Perfil d'eixida de l'alumnat al terme de l'ensenyança bàsica i són l'adaptació al sistema educatiu espanyol de les competències clau establides en la Recomanació del Consell de la Unió Europea, de 22 de maig de 2018 relativa a les competències clau per a l'aprenentatge permanent.

Atenent a l'article 11 del mateix Reial Decret, les competències clau son les següents:

- CCL: competència en comunicació lingüística
- CP: competència plurilingüe
- STEM: competència matemàtica i en ciència, tecnologia i enginyeria
- CD: competència digital
- CPSAA: competència personal, social i d'aprendre a aprendre
- CC: competència ciutadana
- CE: competència emprenedora
- CCEC: competència en consciència i expressió cultural

Les Competències Clau que ha d'adquirir l'alumnat en finalitzar cada Etapa Educativa són un conjunt de coneixements, destreses i actituds que el preparen per a poder afrontar els principals reptes als quals haurà de fer front al llarg de la seva vida personal, acadèmica i professional.

La definició d'aquests coneixements, destreses i actituds, amb l'objectiu de facilitar la concreció dels processos d'aprenentatge a les aules i poder mesurar el nivell d'assoliment en l'adquisició de les Competències Clau, s'ha establert per a tot el territori en forma Descriptors Operatius per a cadascuna d'aquestes Competències.

Aquest conjunt de Descriptors Operatius constitueix el Perfil de Sortida de l'alumnat en finalitzar cada Etapa Educativa, tant l'Educació Primària com l'ESO. En el cas de l'Educació Primària, el Perfil de Sortida és el corresponent a aquesta Etapa. Els Descriptors Operatius que s'han definit per a cadascuna de les Competències Clau en finalitzar les dues Etapes

Educatives són els següents:

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPETÈNCIA EN COMUNICACIÓ LINGÜÍSTICA (CCL)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

<p>CCL1. Expressa fets, conceptes, pensaments, opinions o sentiments de forma oral, escrita, signada o multimodal, amb claredat i adequació a diferents contextos quotidians del seu entorn personal, social i educatiu, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa, tant per a intercanviar informació i crear coneixement com per a construir vincles personals.</p>	<p>CCL1. S'expressa de manera oral, escrita, signada o multimodal amb coherència, correcció i adequació als diferents contextos socials, i participa en interaccions comunicatives amb actitud cooperativa i respectuosa tant per a intercanviar informació, crear coneixement i transmetre opinions, com per a construir vincles personals.</p>
<p>CCL2. Comprèn, interpreta i valora textos orals, escrits, signats o multimodals senzills dels àmbits personal, social i educatiu, amb acompanyament puntual, per a participar activament en contextos quotidians i per a construir coneixement.</p>	<p>CCL2. Comprèn, interpreta i valora amb actitud crítica textos orals, escrits, signats o multimodals dels àmbits personal, social, educatiu i professional per a participar en diferents contextos de manera activa i informada i per a construir coneixement.</p>
<p>CCL3. Localitza, selecciona i contrasta, amb el degut acompanyament, informació senzilla procedent de dues o més fonts, avaluant la seva fiabilitat i utilitat en funció dels objectius de lectura, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.</p>	<p>CCL3. Localitza, selecciona i contrasta de manera progressivament autònoma informació procedent de diferents fonts avaluant la seva fiabilitat i pertinència en funció dels objectius de lectura i evitant els riscos de manipulació i desinformació, i la integra i transforma en coneixement per a comunicar-la adoptant un punt de vista creatiu, crític i personal al mateix temps que respectuós amb la propietat intel·lectual.</p>
<p>CCL4. Llegeix obres diverses adequades al seu progrés maduratiu, seleccionant aquelles que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; reconeix el patrimoni literari com a font de gaudi i aprenentatge individual i col·lectiu; i mobilitza la seva experiència personal i lectora per a construir i compartir la seva interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària a partir de models senzills.</p>	<p>CCL4. Llegeix amb autonomia obres diverses adequades a la seva edat, seleccionant les que millor s'ajusten als seus gustos i interessos; aprecia el patrimoni literari com a mitjà privilegiat de l'experiència individual i col·lectiva; i mobilitza la seva pròpia experiència biogràfica i els seus coneixements literaris i culturals per a construir i compartir la seva interpretació de les obres i per a crear textos d'intenció literària de progressiva complexitat.</p>
<p>CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la gestió dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones, detectant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir un ús no només eficaç sinó també ètic dels diferents sistemes de comunicació.</p>	<p>CCL5. Posa les seves pràctiques comunicatives al servei de la convivència democràtica, la resolució dialogada dels conflictes i la igualtat de drets de totes les persones evitant els usos discriminatoris, així com els abusos de poder, per a afavorir un ús no només eficaç sinó també ètic dels diferents sistemes de comunicació.</p>

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPETÈNCIA PLURILINGÜE (CP)

<p>EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA</p>	<p>EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA</p>
<p>CP1. Usa, almenys, una llengua, a més a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a necessitats comunicatives senzilles i predictibles, de manera adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a situacions i contextos quotidians dels àmbits personal, social i educatiu.</p>	<p>CP1. Usa eficaçment una o més llengües, a més de la llengua o llengües familiars, per a respondre a les seves necessitats comunicatives, de manera apropiada i adequada tant al seu desenvolupament i interessos com a diferents situacions i contextos dels àmbits personal, social, educatiu i professional.</p>
<p>CP2. A partir de les seves experiències, reconeix la diversitat de perfils lingüístics i experimenta estratègies que, de manera guiada, li permeten realitzar transferències senzilles entre diferents llengües per a comunicar-se en contextos quotidians i ampliar el seu repertori lingüístic individual.</p>	<p>CP2. A partir de les seves experiències, realitza transferències entre diferents llengües com a estratègia per a comunicar-se i ampliar el seu repertori lingüístic individual.</p>

CP3. Coneix i respecta la diversitat lingüística i cultural present en el seu entorn, reconeixent i comprenent el seu valor com a factor de diàleg, per a millorar la convivència.

CP3. Coneix, valora i respecta la diversitat lingüística i cultural present en la societat, integrant-la en el seu desenvolupament personal com a factor de diàleg, per a fomentar la cohesió social.

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE STEM (COMPETÈNCIA MATEMÀTICA I C. EN CIÈNCIA I TECN.)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
STEM1. Utilitza, de manera guiada, alguns mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i emprà algunes estratègies per a resoldre problemes reflexionant sobre les solucions obtingudes.	STEM1. Utilitza mètodes inductius i deductius propis del raonament matemàtic en situacions conegudes, i selecciona i emprà diferents estratègies per a la resolució de problemes analitzant críticament les solucions i reformulant el procediment, si fos necessari.
STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar alguns dels fenòmens que ocorren al seu al voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, utilitzant eines i instruments adequats, plantejant-se preguntes i realitzant experiments senzills de forma guiada.	STEM2. Utilitza el pensament científic per a entendre i explicar els fenòmens que ocorren al seu al voltant, confiant en el coneixement com a motor de desenvolupament, plantejant-se preguntes i comprovant hipòtesis mitjançant l'experimentació i la indagació, utilitzant eines i instruments adequats, apreciànt la importància de la precisió i la veracitat i mostrant una actitud crítica sobre l'abast i limitacions de la ciència.
STEM3. Realitza de forma guiada projectes, dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models, adaptant-se davant la incertesa, per a generar en equip, un producte creatiu amb un objectiu concret, procurant la participació de tot el grup i resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir.	STEM3. Planteja i desenvolupa projectes dissenyant, fabricant i avaluant diferents prototips o models per a generar o utilitzar productes que donin solució a una necessitat o problema de manera creativa i en equip, procurant la participació de tot el grup, resolent pacíficament els conflictes que puguin sorgir, adaptant-se davant la incertesa i valorant la importància de la sostenibilitat.
STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants d'alguns mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i veraç, utilitzant la terminologia científica apropiada, en diferents formats (dibuixos, diagrames, gràfics, símbols...) i aprofitant de manera crítica, ètica i	STEM4. Interpreta i transmet els elements més rellevants de processos, raonaments, demostracions, mètodes i resultats científics, matemàtics i tecnològics de manera clara i precisa i en diferents formats (gràfics, taules, diagrames, fórmules, esquemes, símbols...), aprofitant de manera crítica la cultura digital i incloent el llenguatge matemàtico-formal, amb ètica i
responsable la cultura digital per a compartir i construir nous coneixements.	responsabilitat per a compartir i construir nous coneixements.
STEM5. Participa en accions fonamentades científicament per a promoure la salut i preservar el medi ambient, aplicant principis d'ètica i seguretat i practicant el consum responsable.	STEM5. Emprèn accions fonamentades científicament per a promoure la salut física, mental i social, i preservar el medi ambient i els éssers vius; i aplica principis d'ètica i seguretat, en la realització de projectes per a transformar el seu entorn pròxim de manera sostenible, valorant el seu impacte global i practicant el consum responsable.

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPÈTENCIA DIGITAL (CD)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
<p>CD1. Realitza cerques guiades a internet i fa ús d'estratègies senzilles per al tractament digital de la informació (paraules clau, selecció d'informació rellevant, organització de dades...) amb una actitud crítica sobre els continguts obtinguts.</p>	<p>CD1. Realitza cerques a internet atenent a criteris de validesa, qualitat, actualitat i fiabilitat, seleccionant els resultats de manera crítica i arxivant-los per a recuperarlos, referenciar-los i reutilitzar-los amb respecte a la propietat intel·lectual.</p>
<p>CD2. Crea, integra i reelabora continguts digitals en diferents formats (text, taula, imatge, àudio, vídeo, programa informàtic...) mitjançant l'ús de diferents eines digitals per a expressar idees, sentiments i coneixements, respectant la propietat intel·lectual i els drets d'autor dels continguts que reutilitza.</p>	<p>CD2. Gestiona i utilitza el seu propi entorn personal digital d'aprenentatge per a construir coneixement i crear continguts digitals, mitjançant estratègies de tractament de la informació i l'ús de diferents eines digitals, seleccionant i configurant la més adequada en funció de la tasca i de les seves necessitats d'aprenentatge permanent.</p>
	<p>CD3. Es comunica, participa, col·labora i interactua compartint continguts, dades i informació, mitjançant</p>
<p>PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPET. PERSONAL, I D'APR. A APR. (CPSAA)</p>	
EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
<p>CPSAA1. És conscient de les pròpies emocions, idees i comportaments personals i empra estratègies per a gestionar-les en situacions de tensió o conflicte, adaptant-se als canvis i harmonitzant-los per a aconseguir els seus propis objectius.</p>	<p>reflexiva. CPSAA1. Regula i expressa les seves emocions enfortint l'optimisme, la resiliència, l'autoeficàcia i la cerca de propòsit i motivació cap a l'aprenentatge, per a gestionar els reptes i canvis i harmonitzar-los amb els seus propis objectius.</p>
<p>CPSAA2. Coneix els riscos més rellevants i els principals actius per a la salut, adopta hàbits de vida saludables per al seu benestar físic i mental, i detecta i busca suport davant de situacions violentes o discriminatòries.</p>	<p>CPSAA2. Comprèn els riscos per a la salut relacionats amb factors socials, consolida estils de vida saludable a nivell físic i mental, reconeix conductes contràries a la convivència i aplica estratègies per a abordar-les.</p>
<p>CPSAA3. Reconeix i respecta les emocions i experiències dels altres, participa activament en el treball en grup, assumeix les responsabilitats individuals assignades i empra estratègies cooperatives dirigides a la consecució d'objectius compartits.</p>	<p>CPSAA3. Comprèn proactivament les perspectives i les experiències de les altres persones i les incorpora al seu aprenentatge, per a participar en el treball en grup, distribuint i acceptant tasques i responsabilitats de manera equitativa i emprant estratègies cooperatives.</p>
<p>CPSAA4. Reconeix el valor de l'esforç i la dedicació personal per a la millora del seu aprenentatge i adopta postures crítiques quan es produeixen processos de reflexió guiats.</p>	<p>CPSAA4. Realitza autoavaluacions sobre el seu procés d'aprenentatge, buscant fonts fiables per a validar, sustentar i contrastar la informació i per a obtenir conclusions rellevants.</p>
<p>CPSAA5. Planeja objectius a curt termini, utilitza estratègies d'aprenentatge autoregulat i participa en processos d'auto i coavaluació, reconeixent les seves</p>	<p>CPSAA5. Planeja objectius a mitjà termini i desenvolupa processos metacognitius de retroalimentació per a aprendre dels seus errors en el procés de construcció del coneixement.</p>
<p>limitacions i sabent buscar ajuda en el procés de construcció del coneixement.</p>	

<p>CD3. Participa en activitats o projectes escolars mitjançant l'ús d'eines o plataformes virtuals que li permetin construir nou coneixement, comunicar-se, treballar cooperativament, i compartir dades i continguts en entorns digitals restringits i supervisats de manera segura, amb una actitud oberta i responsable davant el seu ús.</p>	
<p>CD4. Coneix els riscos i adopta, amb l'orientació del docent, mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i s'inicia en l'adopció d'hàbits d'ús crític, segur, saludable i sostenible d'aquestes.</p>	<p>CD4. Identifica riscos i adopta mesures preventives en usar les tecnologies digitals per a protegir els dispositius, les dades personals, la salut i el medi ambient, i per a prendre consciència de la importància i necessitat de fer un ús crític, legal, segur, saludable i sostenible d'aquestes.</p>
<p>CD5. S'inicia en el desenvolupament de solucions digitals senzilles i sostenibles (reutilització de materials tecnològics, programació informàtica per blocs, robòtica educativa...) per a resoldre problemes concrets o reptes proposats de manera creativa, sol·licitant ajuda en cas necessari.</p>	<p>CD5. Desenvolupa aplicacions informàtiques senzilles i solucions tecnològiques creatives i sostenibles per a resoldre problemes concrets o respondre a reptes proposats, mostrant interès i curiositat per l'evolució de les tecnologies digitals i pel seu desenvolupament sostenible i ús ètic.</p>

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPETÈNCIA CIUTADANA (CC)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
<p>CC1. Entén els processos històrics i socials més rellevants relatius a la seva pròpia identitat i cultura, reflexiona sobre les normes de convivència, i les aplica de manera constructiva, dialogant i inclusiva en qualsevol context.</p>	<p>CC1. Analitza i comprèn idees relatives a la dimensió social i ciutadana de la seva pròpia identitat, així com als fets culturals, històrics i normatius que la determinen, demostrant respecte per les normes, empatia, equitat i esperit constructiu en la interacció amb els altres en qualsevol context.</p>
<p>CC2. Participa en activitats comunitàries, la presa de decisions i la resolució dels conflictes de forma dialogada i respectuosa amb els procediments democràtics en el marc de la Unió Europea i la Constitució espanyola, els drets humans i de la infantesa, el valor de la diversitat i l'assoliment de la igualtat de gènere, la cohesió social i els Objectius de Desenvolupament Sostenible.</p>	<p>CC2. Analitza i assumeix amb fonament els principis i valors que emanen del procés d'integració europeu, la Constitució espanyola i els drets humans i de la infantesa, participant en activitats comunitàries, com la presa de decisions o la resolució de conflictes, amb actitud democràtica, respecte per la diversitat, i compromís amb la igualtat de gènere, la cohesió social, el desenvolupament sostenible i l'assoliment de la ciutadania mundial.</p>
<p>CC3. Reflexiona i dialoga sobre valors i problemes ètics d'actualitat, comprenent la necessitat de respectar diferents cultures i creences, cuidar l'entorn, rebutjar prejudicis i estereotips, i oposar-se a qualsevol forma de discriminació o violència.</p>	<p>CC3. Comprèn i analitza problemes ètics fonamentals i d'actualitat, considerant críticament els valors propis i aliens, i desenvolupant els seus propis judicis per a afrontar la controvèrsia moral amb actitud dialogant, argumentativa, respectuosa, i oposada a qualsevol mena de discriminació o violència.</p>
<p>CC4. Comprèn les relacions sistèmiques entre les accions humanes i l'entorn i s'inicia en l'adopció d'hàbits de vida sostenibles, per a contribuir a la conservació de la biodiversitat des d'una perspectiva tant local com global.</p>	<p>CC4. Comprèn les relacions sistèmiques d'interdependència, ecodependència i interconnexió entre actuacions locals i globals, i adopta, de forma conscient i motivada, un estil de vida sostenible i ecosocialment responsable.</p>

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPETÈNCIA EMPRENEDORA (CE)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
CE1. Reconeix necessitats i reptes a afrontar i elabora idees originals, utilitzant destreses creatives i prenent consciència de les conseqüències i efectes que les idees puguin generar en l'entorn, per a proposar solucions valuoses que responguin a les necessitats detectades.	CE1. Analitza necessitats i oportunitats i afronta reptes amb sentit crític, fent balanç de la seva sostenibilitat, valorant l'impacte que puguin suposar en l'entorn, per a presentar idees i solucions innovadores, ètiques i sostenibles, dirigides a crear valor en l'àmbit personal, social, educatiu i professional.
CE2. Identifica fortaleses i febleses pròpies utilitzant estratègies d'autoconeixement, s'inicia en el coneixement d'elements econòmics i financers bàsics, aplicant aquests a situacions i problemes de la vida quotidiana, per a detectar aquells recursos que puguin portar les idees originals i valuoses a l'acció.	CE2. Avalua les fortaleses i febleses pròpies, fent ús d'estratègies d'autoconeixement i autoeficàcia i comprèn els elements fonamentals de l'economia i les finances, aplicant coneixements econòmics i financers a activitats i situacions concretes, utilitzant destreses que afavoreixin el treball col·laboratiu i en equip, per a reunir i optimitzar els recursos necessaris que portin a l'acció una experiència emprenedora de valor.
CE3. Crea idees i solucions originals, planifica tasques, coopera amb uns altres i en equip, valorant el procés realitzat i el resultat obtingut, per a dur a terme una iniciativa emprenedora, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre	CE3. Desenvolupa el procés de creació d'idees i solucions valuoses i pren decisions, de manera raonada, utilitzant estratègies àgils de planificació i gestió, i reflexiona sobre el procés realitzat i el resultat obtingut, per a portar a terme el procés de creació de prototips innovadors i de valor, considerant l'experiència com una oportunitat per a aprendre.

PERFIL DE SORTIDA. DESCRIPTORS OPERATIUS DE LA COMPET. EN CONSCIÈNCIA Y EXPRESSIÓ CULTUR. (CCEC)

EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ PRIMÀRIA	EN FINALITZAR L'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA
CCEC1. Reconeix i aprecia els aspectes fonamentals del patrimoni cultural i artístic, comprenent les diferències entre diferents cultures i la necessitat de respectar-les.	CCEC1. Coneix, aprecia críticament i respecta el patrimoni cultural i artístic, implicant-se en la seva conservació i valorant l'enriquiment inherent a la diversitat cultural i artística.
CCEC2. Reconeix i s'interessa per les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, identificant els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que els caracteritzen.	CCEC2. Gaudeix, reconeix i analitza amb autonomia les especificitats i intencionalitats de les manifestacions artístiques i culturals més destacades del patrimoni, distingint els mitjans i suports, així com els llenguatges i elements tècnics que els caracteritzen.
CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions de forma creativa i amb una actitud oberta i inclusiva, fent servir diferents llenguatges artístics i culturals integrant el seu propi cos, interactuant amb l'entorn i desenvolupant les seves capacitats afectives.	CCEC3. Expressa idees, opinions, sentiments i emocions per mitjà de produccions culturals i artístiques, integrant el seu propi cos i desenvolupant l'autoestima, la creativitat i el sentit del lloc que ocupa en la societat, amb una actitud empàtica, oberta i col·laborativa.

<p>CCEC4. Experimenta de forma creativa amb diferents mitjans i suports, i diverses tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a elaborar propostes artístiques i culturals.</p>	<p>CCEC4. Coneix, selecciona i utilitza amb creativitat diversos mitjans i suports, així com tècniques plàstiques, visuals, audiovisuals, sonores o corporals, per a la creació de productes artístics i culturals, tant de forma individual com col·laborativa, identificant oportunitats de desenvolupament personal, social i laboral, així com d'emprenedoria.</p>

Per la seua banda, les Competències Específiques per a Geografia i Història

s'arrepleguen a l'annex III del Decret autonòmic curricular. Són les capacitats a adquirir per l'alumnat d'aplicar els resultats d'aprenentatge obtinguts a determinats contextos. Al llarg de l'Etapa de l'Educació Secundària les Competències Específiques que s'han de desenvolupar són:

<p>CE 1. Descriure i contextualitzar en el temps i l'espai els esdeveniments i els processos més rellevants de la història pròpia i universal, identificant referents de l'evolució cap a la societat actual i valorant-ne la diversitat.</p>
<p>CE 2. Buscar, identificar i seleccionar la informació referent a fets històrics, geogràfics i artístics a partir de diferents fonts documentals, i fer un tractament correcte quant a investigació, classificació, recollida, organització, crítica i respecte.</p>
<p>CE 3. Explicar les nocions bàsiques de canvi i continuïtat en la història emprant una perspectiva causal i contextualitzada, reconèixer en el passat l'origen i l'evolució de les qüestions més rellevants del món actual i expressar judicis i opinions sobre el present i el futur.</p>
<p>CE 4. Contrastar les identitats individuals amb les col·lectives, identificar les aportacions decisives en la seua construcció, reconeixent i valorant les actuacions de tolerància i respecte.</p>
<p>CE 5. Explicar les interrelacions econòmiques fonamentals entre els elements de l'espai físic i les activitats de les societats humanes, així com la seua repercussió en la sostenibilitat.</p>
<p>CE 6. Contrastar els principals models d'ocupació territorial i d'organització política i econòmica que expliquen la desigualtat entre els éssers humans, tant a escala local com global.</p>
<p>CE 7. Donar arguments des d'una perspectiva crítica, fonamentada en coneixements històrics i la geografia sobre problemes socials rellevants, assumir valors democràtics i pronunciar-se en la defensa d'aquests.</p>
<p>CE 8. Promoure projectes cooperatius de convivència i participar-hi, prenent com a base la construcció històrica de la Unió Europea, que afavorisquen un entorn més just i solidari mitjançant l'aplicació de valors i procediments democràtics.</p>
<p>CE 9. Identificar l'origen i reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural, especialment dels elements geogràfics, històrics i artístics, tant a escala local com global, i participar en l'elaboració i la difusió de propostes que n'afavorisquen la preservació i la valoració.</p>

En la següent taula es concreta la relació entre competències clau i competències específiques de Geografia i Història tal i com es recull al Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell:

	CCL	CP	STEM	CD	CPSAA	CC	CE	CCEC
CE1	X				X	X		X
CE2	X			X	X			
CE3	X					X		
CE4	X					X		X
CE5			X		X	X		X
CE6	X				X	X		X
CE7						X	X	
CE8						X		X
CE9						X		X

4. Sabers bàsics

Segons l'esmentat decret curricular valencià, la geografia i la història aporten coneixement sobre l'evolució en el temps i en l'espai de les societats humanes.

Les Competències Específiques, com a desenvolupament més concret dels Descriptors Operatius del Perfil de Sortida, són l'eix vertebrador de cada àrea o matèria perquè permeten definir els Sabers Bàsics, que són els coneixements, habilitats i destreses a partir dels quals realitzar aprenentatges amb els quals adquirir aquestes Competències Específiques.

En l'Etapa d'Educació Secundària, els Sabers Bàsics de la matèria de Geografia i Història s'estructuren en dos grups:

- El primer grup correspon als cursos de 1er i 2on.
- El segon grup correspon als cursos de 3er i 4at.

Els Sabers Bàsics que es desenvoluparan al 3er curs de l'ESO són els següents:

		SABERS BÀSICS
Bloc 1 Geografia	SUB-BLOC DE MÈTODES I TÈCNiques DE GEOGRAFIA CE2, CE5	- Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. - Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. - La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. - Tècniques bàsiques de cerca i

		tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.
	SUB-BLOC DE GEOGRAFIA DEL POBLAMENT I DE LA POBLACIÓ CE2, CE5, CE6, CE7	- Distribució de la població mundial. Àrees de concentració i despoblació. - Creixement poblacional i moviments migratoris. Estructura per edats de la població. Règims demogràfics. - La població espanyola. Evolució i distribució. Contrastos regionals. La població de la Comunitat Valenciana.
	SUB-BLOC DE GEOGRAFIA POLÍTICA CE2, CE4, CE6, CE8	- Geografia política de les societats. L'estat-nació com a entitat políticoterritorial. Estructura política de l'Estat espanyol. - Integració econòmica, monetària i ciutadana. L'estat del benestar a Europa i les institucions europees. - Les formes d'organització política. Democràcia davant d'autoritarisme.
	SUB-BLOC DE GEOGRAFIA ECONÒMICA CE2, CE4, CE5, CE6, CE8	- Els paisatges del sector primari en el món rural. - El sector secundari i l'espai industrial. Recursos energètics i aprofitament de l'energia. - El sector terciari i l'avanç de la terciarització. Xarxes de transport i comunicació i espais turístics. Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. - Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. - El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).
Bloc 2 Història	SUB-BLOC DE MÈTODES TÈCNIQUES D'HISTÒRIA CE1, CE2	- Metodologies de treball i vocabulari específic historiogràfic. - Identificació i contrast de fonts de la Història. Tècniques d'anàlisi i interpretació historiogràfica. - Ubicació espacial i temporal dels fets històrics. El còmput actual del temps històric en la historiografia. Cronologia i periodització. - Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació històrica mitjançant les TIC.

Bloc 4 Compromís social i cívic	SUB-BLOC D'EXERCICI DE LA CIUTADANIA CE4, CE5, CE6, CE7, CE8	- Aprofitament crític de les tècniques d'alfabetització informacional en geografia i història. - Valors, drets i deures de la ciutadania democràtica. Diàleg i empatia com a instruments de resolució pacífica de conflictes. - Hàbits democràtics. Exercici dels drets i els deures de la ciutadania. Instruments per a la resolució pacífica de conflictes. Defensa i pràctica activa. - Detecció i rebuig de les situacions socials iniquès i injustes en el món actual i en la història moderna i contemporània.
	SUB-BLOC DE SOSTENIBILITAT CE5, CE6, CE7, CE9	- Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. - Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament.
	SUB-BLOC D'IDENTITAT I PATRIMONI CE4, CE8, CE9	- La resiliència i la pràctica de la tolerància activa. Els valors de l'uropeisme i la ciutadania europea. - La valoració i el gaudi del patrimoni com a bé social i identitari.

5. Metodologia. Orientacions didàctiques

La LOMLOE estableix dues línies metodològiques i d'actuació clarament definides i, alhora, vinculades entre si, que constitueixen la base sobre la qual es desenvolupa aquest marc curricular:

- El desenvolupament d'un model d'aprenentatge i d'una metodologia d'ensenyament competencials.
- La implementació d'un sistema d'ensenyament inclusiu que tingui en compte tot l'alumnat.

Tal com es recull en la nova legislació educativa, el Disseny Universal per a l'Aprenentatge (DUA) és l'instrument que, d'una forma prioritària, facilita aquestes dues finalitats educatives. Per això, la LOMLOE:

- Prioritza i defineix com a eix de l'ensenyament i de l'aprenentatge el desenvolupament de la competències de tot l'alumnat.

- Estableix, des d'aquest eix competencial, els principis del DUA com l'instrument d'un ensenyament inclusiu i competencial que facilita el desenvolupament de cada alumna i alumne.

En aquest sentit, es segueix, encara que de manera flexible i adaptat a les necessitats de l'alumnat del centre quan siga convenient, el Projecte Educatiu DUA de Vicens Vives. Aquest incorpora els principis i objectius del Disseny Universal d'Aprenentatge proporcionant materials per atendre la personalització dels aprenentatges i el desenvolupament competencial de l'alumnat.

Els materials bàsics que ofereix el Projecte DUA de Vicens Vives són:

- El Llibre de l'Alumna i de l'Alumne, que és la peça bàsica del Projecte DUA i que facilita la progressió en l'aprenentatge a través d'activitats i tasques bàsiques.
- Els materials d'acompanyament del Llibre de l'Alumna i de l'Alumne, que són:
  - Guia Didàctica: explicita les intencions educatives del llibre i orienta en el desenvolupament de l'activitat docent. A més, inclou el solucionari de totes les activitats.
  - Quadern d'Activitats per a la Personalització de l'Aprenentatge: ofereix activitats complementàries de reforç i ampliació per a atendre la diversitat de l'alumnat.

El Projecte DUA planteja tres tipus complementaris d'Aprenentatge als seus materials:

- Aprenentatge Seqüencial: es desenvolupa a través d'activitats i de tasques bàsiques proposades tant al llibre com als materials d'acompanyament.
- Aprenentatge Investigatiu: tasques o activitats en les quals es proposa una recerca d'informació o un context investigatiu.
- Projecte/Àmbits: planteja tasques relacionades amb la realitat de l'alumnat que requereix l'aplicació de sabers i d'habilitats que es treballen a la unitat. No obstant això, i quan les circumstàncies ho requerisquen i el docent així ho considere, es

faran activitats a banda del Projecte i es proporcionarà a l'alumnat altres tipus de materials.

6. Criteris d'avaluació

Els Criteris d'Avaluació són l'instrument que permet valorar l'adquisició de les Competències Específiques. Atès que el currículum de la matèria s'estructura en dos grups de cursos, cadascun d'ells disposa dels seus propis Criteris d'Avaluació referenciats a Competències Específiques determinades.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES	CRITERIS D'AVALUACIÓ 3ER CURS
1. Descriure i contextualitzar en el temps i l'espai els esdeveniments i els processos més rellevants de la història pròpia i universal, identificant referents de l'evolució cap a la societat actual i valorant-ne la diversitat.	1.1. Construir un relat o una síntesi, cronològicament ordenada, coherent i emprant la terminologia adequada, sobre fets, processos i personatges rellevants del passat i la seua relació amb el present.
	1.2. Aportar possibles motius sobre la diferent rellevància atorgada a uns fets històrics sobre uns altres en diferents moments del passat i en el present.
	1.3. Debatre sobre situacions històriques d'intolerància i formular arguments que fomenten la tolerància i el respecte cap a la diversitat històrica i cultural de les societats humanes.
2. Buscar, identificar i seleccionar la informació referent a fets històrics, geogràfics i artístics a partir de diferents fonts documentals, i fer un tractament correcte quant a investigació, classificació, recollida, organització, crítica i respecte.	2.1. Contrastar la informació seleccionada per a comprendre fets històrics, geogràfics i artístics procedent de diferents fonts amb la provinent d'organismes oficials o emissors de prestigi reconegut.
	2.2. Identificar i rebutjar prejudicis i estereotips identificant opinions no fonamentades en fets i sabers i comparant-les amb informació obtinguda a partir de fonts fiables.
	2.3. Utilitzar la informació que contenen diferents fonts documentals per a explicar fets històrics, geogràfics i artístics relacionant-los amb la seua època.
	2.4. Formular i comunicar de manera textual, gràfica o audiovisual conclusions i valoracions pròpies sobre fets històrics, geogràfics i artístics, mostrant un domini adequat dels conceptes i la metodologia de treball d'aquest àmbit de coneixement.
3. Explicar les nocions bàsiques de canvi i continuïtat en la història emprant una perspectiva causal i contextualitzada, reconèixer en el passat l'origen i l'evolució de les qüestions més rellevants del món actual i expressar judicis i opinions sobre el present i el futur.	3.1. Explicar les dinàmiques de canvi i continuïtat en els processos històrics més rellevants de diferents èpoques identificant relacions causals complexes i entre factors de diferent àmbit.
	3.2. Contextualitzar i valorar decisions preses per persones del passat i/o de contextos socials, polítics i culturals diferents del propi, i debatre sobre els motius de les seues accions.
	3.3. Produir opinions i judicis de valor coherents sobre qüestions socials i polítiques del passat i del present, manifestant actituds de tolerància, respecte i interès cap a altres cultures i cosmovisions.
4. Contrastar les identitats individuals amb les col·lectives, identificar les	4.1. Identificar els elements definitoris de les identitats individuals i col·lectives més significatives del present establint la seua connexió amb fets del passat.

<p>aportacions decisives en la seua construcció, reconeixent i valorant les actuacions de tolerància i respecte.</p>	<p>4.2. Argumentar a favor de les actituds tolerants, respectuoses i d'interés cap a altres identitats, tant individuals com col·lectives.</p> <p>4.3. Promoure i exercir propostes pràctiques de convivència a l'aula i en el propi entorn social.</p>
<p>5. Explicar les interrelacions econòmiques fonamentals entre els elements de l'espai físic i les activitats de les societats humanes, així com la seua repercussió en la sostenibilitat.</p>	<p>5.1. Identificar i descriure les interrelacions entre els grups i les societats humanes i el medi ambient que han donat lloc a problemes i conflictes per l'accés als recursos naturals.</p> <p>5.2. Explicar les causes de problemes i conflictes territorials i mediambientals, diferenciant i relacionant les diferents variables que hi intervenen.</p> <p>5.3. Plantejar alternatives sostenibles argumentades als problemes i els impactes ocasionats per les activitats humanes.</p>
<p>6. Contrastar els principals models d'ocupació territorial i d'organització política i econòmica que expliquen la desigualtat entre els éssers humans, tant a escala local com global.</p>	<p>6.1. Descriure les principals característiques dels diferents models d'organització territorial, política i econòmica.</p> <p>6.2. Exposar raonadament les desigualtats generades pels models d'organització territorial, política i econòmica i explicar-ne les causes.</p> <p>6.3. Explicar els principals problemes territorials, polítics i econòmics generats per les desigualtats i com afecten la vida quotidiana de les persones.</p>
<p>7. Donar arguments des d'una perspectiva crítica, fonamentada en coneixements històrics i la geografia sobre problemes socials rellevants, assumir valors democràtics i pronunciar-se en la defensa d'aquests.</p>	<p>7.1. Justificar com les accions personals incideixen directament en els problemes socials rellevants.</p> <p>7.2. Proporcionar arguments propis, fonamentats en la història i en la geografia, sobre els problemes socials més rellevants, reconeixent la incidència que la seua resolució tindrà en la millora les condicions de vida de les persones.</p> <p>7.3. Proposar solucions per als problemes basades en arguments històrics i geogràfics i que consideren els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).</p>
<p>8. Promoure projectes cooperatius de convivència i participar-hi, prenent com a base la construcció històrica de la Unió Europea, que afavorisquen un entorn més just i solidari mitjançant l'aplicació de valors i procediments democràtics.</p>	<p>8.1. Participar en projectes cooperatius, assumint diversos rols amb eficàcia i responsabilitat, fent costat a companys i companyes i demostrant empatia.</p> <p>8.2. Denunciar les situacions injustes i d'exclusió, argumentant a favor del diàleg i la inclusió com a maneres de superar-les.</p> <p>8.3. Argumentar i aplicar els principis democràtics i el diàleg per a plantejar la resolució dels conflictes, tant en l'àmbit quotidià com a escala global, especialment utilitzant el referent de la construcció històrica de la Unió Europea.</p>
<p>9. Identificar l'origen i reconèixer el valor del patrimoni cultural i natural, especialment dels elements geogràfics, històrics i artístics, tant a escala local com global, i participar en l'elaboració i la difusió de propostes que n'afavorisquen la preservació i la valoració.</p>	<p>9.1. Identificar les característiques dels elements patrimonials, i relacionar-les amb estils artístics, època històrica i entorn geogràfic.</p> <p>9.2. Elaborar i exposar propostes argumentades que contribuïsquen a la preservació del patrimoni i la seua valoració, i que el reconeguen com a bé social.</p>

7. Instruments de recollida i registre de la informació

Els instruments de recollida i registre de la informació són les eines que utilitza el docent per obtenir evidències dels exercicis dels alumnes en el procés

d'ensenyamentaprenentatge. Aquests estan constituïts tant per documents oficials com per documents no oficials.

Tal i com demana l'article 33.8 del Decret 107/2022, de 5 d'agost, del Consell, els instruments de recollida i registre de la informació són variats, diversos i adaptats a les diferents situacions d'aprenentatge que permeten la valoració objectiva de tot l'alumnat. Aquests instruments i la seua concreció en activitats avaluables dins de cada situació d'aprenentatge determinaran el grau d'assoliment dels criteris d'avaluació relacionats amb els sabers de la matèria.

Els instruments que s'utilitzaran en aquesta proposta didàctica són els següents:

Instrument	Descripció
Prova escrita objectiva	Aquesta és necessària per comprovar el desenvolupament del pensament històric i geogràfic, i l'aprenentatge significatiu que el alumne/a ha aconseguit durant les sessions. El format s'adaptarà a la temàtica de la unitat, podent incloure's preguntes de definició i desenvolupament juntament amb el comentari de fonts històriques i geogràfiques, i altres tipus de documents, gràfics o escrits.
Rúbriques sobre el treball personal de l'alumne/a	Aquestes inclouran els exercicis avaluables que es realitzaran a cada situació d'aprenentatge, la correcció del quadern de classe i activitats de resultat realitzades durant les sessions. El treball serà recollit per el/la docent de manera periòdica, per avaluar el progrés de l'alumnat.
Rúbriques i llistes de confrontació sobre l'actitud i interès de l'alumne/a	Considerarà l'observació i el registre sistemàtic al llarg de les sessions. També podran incloure l'autoavaluació i la coavaluació de l'alumne/a. Es tindran en compte: <ul style="list-style-type: none"> - l'atenció a les correccions i la mostra per l'interès de millora. - la realització del treball diari. - la utilització de vocabulari propi de l'àrea. - el respecte a les normes de l'aula. - la cooperació amb actitud positiva i emprenedora amb els seus companys.

8. Mesures de resposta educativa per a la inclusió de l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o amb alumnat que requerisca actuacions per a la compensació de les desigualtats (mesures de nivell III i nivell IV)

Per determinar les actuacions pertinents cap a l'alumnat amb necessitat específica de suport educatiu o de compensació educativa especificant mesures de nivell III i IV, cal atendre el Decret 104/2018, de 27 de juliol, del Consell. L'article 14, referit a les mesures de resposta educativa per a la inclusió, especifica que el tercer nivell de resposta “el constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat que requereix una resposta diferenciada, individualment o en grup, que impliquen suports ordinaris addicionals” i el quart nivell “el constitueixen les mesures adreçades a l'alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu que requereix una resposta personalitzada i individualitzada de caràcter extraordinari que implique suports especialitzats addicionals”.

Les mesures d'inclusió dutes a terme durant la posada en pràctica de la present proposta didàctica estan adreçades a aconseguir un ensenyament adaptatiu, coordinat amb els professionals de suport a l'acció educativa del centre.

Cal tenir en compte que alguns alumnes presenten dificultats o desavantatges per aprendre pel que requereixen ajuda addicional per assolir el seu ple desenvolupament educatiu.

Aquestes dificultats poden anar des de disfuncions físiques, problemes de visió, audició o llenguatge, disfunció per aprendre, dificultats emocionals o de conducta, o un problema mèdic o de salut... A altres alumnes les dificultats els venen condicionades pel seu ambient socioeconòmic o per ser immigrants, per la qual cosa s'ha d'afavorir la incorporació i integració social i el respecte a la interculturalitat. A causa de tots aquests desavantatges, se'ls ha de facilitar recursos o estratègies diferenciades que permeten donar resposta a la diversitat que caracteritza aquest alumnat.

No obstant això, s'intentarà allunyar-lo tan poc com siga possible de la normalitat de l'aula, per la qual cosa es recorrerà, en primer lloc, a la utilització dels recursos d'ús més estàndard possible i només acudirem a les adaptacions més especialitzades quan siguen completament necessàries.

Per tot això, les mesures es prendran de forma personalitzada segons les necessitats i l'evolució de l'alumne o alumna que les requereixi i conforme a l'opinió dels professionals del departament d'orientació del centre.

9. Situacions d'aprenentatge

SITUACIÓ D'APRENTATGE ACTIVITAT HUMANA I ESPAIS GEOGRÀFICS

1.

Matèria /Nivell**Geografia i Història. 3r ESO**

Es pretén que l'alumne/a siga capaç de valorar el medi físic com a suport de la vida i de l'activitat humana i que realitze una presa de consciència sobre la seua importància en la conformació de l'espai geogràfic.

Sabers**Bloc 1. Geografia****Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia**

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia econòmica

Interacció econòmica amb el medi ambient: • L'aprofitament econòmic del medi físic: Els principals recursos naturals del planeta. • Les àrees mundials d'activitat econòmica més importants.

Competències específiques**Criteris d'avaluació**

CE 2

2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.

CE 4

4.3

CE 5

5.1.; 5.2

CE 6

6.3.

CE 8

8.1.

Metodologia

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

1ª avaluació. 5 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-4. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 5. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluables, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE L'ORGANITZACIÓ POLÍTICA DELS ESTATS

2.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Es busca la valoració per part de l'alumnat dels drets humans com una de les grans conquestes de les societats actuals. A aquest efecte, s'analitzaran les formes estatals, en conjunció amb els sistemes de cooperació i la resolució de conflictes que puguin crear-se entre ells. Amés, es persegueix la comprensió de la conformació de l'estat espanyol i el seu sistema descentralitzat de govern, igual que el seu paper dins d'una important institució supranacional, la Unió Europea.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia • Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Política

• Geografia política de les societats. L'estat-nació com a entitat politicoterritorial. Estructura política de l'Estat espanyol. • Integració econòmica, monetària i ciutadana. L'estat del benestar a Europa i les institucions europees. • Les formes d'organització política. Democràcia davant d'autoritarisme.

Competències específiques

Criteris d'avaluació

CE2

2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4

CE4

4.1.; 4.2.; 4.3

CE6

6.1.; 6.2.; 6.3.

CE8

8.2.; 8.3.

Metodologia

Aprentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

1ª avaluació. 9 sessions.

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 8. Activitat de síntesi
- Sessió 9. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluables, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE L'ACTIVITAT ECONÒMICA I L'ORGANITZACIÓ DE L'ECONOMIA

3.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

S'aspira al fet que els alumnes/as valoren els efectes socials de les activitats econòmiques, en general, i el funcionament de la societat de consum. Això es realitzarà per mitjà de la comprensió de les bases del model d'economia imperant en el món actual i l'auge i deterioració de les potències econòmiques, mentre s'observen els reptes als quals s'enfronta.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Econòmica

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4
CE4	4.1.; 4.2.; 4.3.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE6	6.1.; 6.2.; 6.3.
CE8	8.2.; 8.3.

Metodologia

Aprentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

1ª avaluació. 9 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-8. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 9. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE EL SECTOR PRIMARI

4.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Mitjançant l'estudi de les característiques del sector primari i el paisatge agrari a diferents nivells regionals, es pretén que l'alumnat desenvolupi un compromís cap al desenvolupament d'un medi rural sostenible. Per a això es realitzarà una anàlisi moral i ètica de les condicions de l'agricultura, la ramaderia i la pesca i les seues problemàtiques.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Econòmica Interacció econòmica amb el medi ambient: • Els paisatges del sector primari en el món rural.

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Bloc 4. Compromís Social i Cívic

Subbloc de sostenibilitat

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. • Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE 2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE 4	4.1.; 4.2.; 4.3.
CE 5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE 6	6.1.; 6.2.; 6.3.
CE 7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE 8	8.2.; 8.3.

Metodologia

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

1ª avaluació. 10 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-8. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 9. Activitat de síntesi
- Sessió 10. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE EL SECTOR SECUNDARI

5.

Matèria /Nivell**Geografia i Història. 3r ESO**

Amb la finalitat de valorar els impactes i les conseqüències a diferents nivells de les activitats relacionades amb el sector secundari, s'observarà el sistema industrial actual i les potències més destacades, posant un especial recalcamenent en la producció i consum energètic, així com les alternatives sostenibles existents.

Sabers**Bloc 1. Geografia****Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia**

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC. **Subbloc de Geografia econòmica**

Interacció econòmica amb el medi ambient: • El sector secundari i l'espai industrial. Recursos energètics i l'aprofitament de l'energia

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Bloc 4. Compromís Social i Cívic**Subbloc de sostenibilitat**

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. • Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament.

Competències específiques**Criteris d'avaluació**

CE 2

2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.

CE 4

4.1.; 4.2.; 4.3.

CE 5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE 6	6.1.; 6.2.; 6.3.
CE 7	7.1.; 7.2.; 7.3.

CE 8	8.2.; 8.3.
------	------------

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

2ª avaluació. 8 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 8. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Llibre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluables, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE EL SECTOR TERCIARI

6.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Es persegueix que l'alumnat pose en valor les relacions comercials, l'impacte sobre l'espai natural de les activitats turístiques i la importància del caràcter públic de serveis com l'educació i la sanitat. Amb aquesta idea, s'explicaran les característiques del sector serveis i les seues repercussions en el món actual.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC. **Subbloc de Geografia econòmica**

Interacció econòmica amb el medi ambient: • El sector terciari i l'avanç de la terciarització. Xarxes de transport i comunicació i espais turístics.

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Bloc 4. Compromís Social i Cívic

Subbloc de sostenibilitat

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. • Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE 2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE 4	4.1.; 4.2.; 4.3.
CE 5	5.1.; 5.2.; 5.3.

CE 6	6.1.; 6.2.; 6.3.
CE 7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE 8	8.2.; 8.3.

Aprentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

2ª avaluació. 9 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 8. Activitat de síntesi
- Sessió 9. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENTATGE DEMOGRAFIA I MOVIMENTS MIGRATORIS

7.

Matèria /Nivell**Geografia i Història. 3r ESO**

Es pretén que l'alumne/a prenga en consideració els efectes positius i negatius dels moviments migratoris, a nivells socioeconòmics i culturals, tant en els llocs d'origen com en els de destinació. Per tal motiu es realitzarà un estudi sobre la població, que inclouran les migracions i les tendències demogràfiques en la Comunitat Valenciana, Espanya i el món.

Sabers**Bloc 1. Geografia****Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia**

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia del poblament i de la població

Poblament: • Distribució de la població mundial. Àrees de concentració i despoblació.

Població: • Creixement poblacional i moviments migratoris. Estructura per edats de la població. Règims democràtics. • La població espanyola. Evolució i distribució. Contrastos regionals. La població de la Comunitat Valenciana.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE3	3.2.; 3.3.
CE4	4.1.; 4.2.; 4.3.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE6	6.2; 6.3.
CE7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE 8	8.1.; 8.2.; 8.3.

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

2ª avaluació. 8 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 8. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Llibre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENTATGE LES CIUTATS I L'ESPAI URBÀ

8.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Es busca que l'estudiant entenga els efectes de l'expansió urbana i la rellevància que el creixement humà vaja acompanyat del respecte al mitjà en el qual es troba. Això es realitzarà examinant els conceptes de ciutat i espai urbà de la mateixa manera que el procés d'urbanització, els models urbans i els reptes als quals s'enfronten les ciutats a diferents nivells regionals.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC. **Subbloc de Geografia del poblament i la població**
Poblament: • Espai urbà i rural en el món actual. • L'espai urbà a Espanya i a la Comunitat Valenciana.

Bloc 4. Compromís Social i Cívic

Subbloc d'exercici de la ciutadania

• Valors, drets i deures de la ciutadania democràtica. Diàleg i empatia com a instruments de resolució pacífica de conflictes.

Subbloc d'identitat i patrimoni

• Reconeixement de la identitat cultural pròpia. Convivència i respecte de les diferències culturals i identitàries.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE3	3.2.; 3.3.
CE4	4.1.; 4.2.; 4.3.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE6	6.2; 6.3.
CE7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE 8	8.1.; 8.2.; 8.3.

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

2ª avaluació. 9 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 8. Activitat de síntesi
- Sessió 9. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Llibre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENTATGE GLOBALITZACIÓ**9.****Matèria /Nivell****Geografia i Història. 3r ESO**

S'aspira al fet que l'alumnat compregui el significat del fenomen de la globalització i les seues repercussions econòmiques, polítiques, socials i culturals. Per a això s'analitzaran qüestions relacionats amb la deslocalització de la producció empresarial, els nous mitjans digitals i tecnològics, així com els nous mercats que possibiliten les millores de les comunicacions i els transports.

Sabers**Bloc 1. Geografia****Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia**

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia econòmica

Repercussions de les activitats econòmiques: • Economies de mercat i economies globalitzades. • Globalització i dependència.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE4	4.1.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE6	6.2.; 6.3.
CE7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE8	8.2.; 8.3.
CE9	9.1.; 9.2.

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

3ª avaluació. 8 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 8. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Llibre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENTATGE MEDI AMBIENT

10.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Es pretén que l'estudiant desenvolupi una consciència mediambiental i que prengui en consideració els efectes de les activitats humanes en el medi natural, posant èmfasi en el desenvolupament sostenible. Per tal motiu, es realitza un estudi dels problemes que afecten el medi ambient i les solucions que es poden adoptar tant a nivell personal com institucional.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Econòmica

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS).

Bloc 4. Compromís Social i Cívic **Subbloc de sostenibilitat**

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE7	7.1.; 7.2.; 7.3.
CE8	8.1.
CE9	9.1.; 9.2.

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

3ª avaluació. 9 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 8. Activitat de síntesi
- Sessió 9. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluables, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE 11. REPTES DEL MÓN ACTUAL: DESENVOLUPAMENT HUMÀ, POBRESA I FAM

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

Es persegueix la posada en valor per part de l'alumne/a del desigual repartiment de recursos i la necessitat que es faci un canvi de mentalitat per a fomentar el desenvolupament dels països més desfavorits mitjançant accions solidàries en tots els àmbits. A aquest efecte, s'aprofundeix en qüestions com la pobresa, les desigualtats en diferents àmbits regionals i les causes de les anteriors, tenint en compte les seues possibles solucions.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Econòmica

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Bloc 4. Compromís Social i Cívic

Subbloc d'exercici de la ciutadania

• Detecció i rebuig de les situacions socials iniquies i injustes en el món actual i en la història moderna i contemporània.

Subbloc de sostenibilitat

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. • Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament. **Subbloc d'identitat i patrimoni**

• La resiliència i la pràctica de la tolerància activa. Els valors de l'uropeisme i la ciutadania europea.

Competències específiques	Criteris d'avaluació
CE2	2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.
CE3	3.3.
CE4	4.2.; 4.3.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.

CE6	6.2.; 6.3.
CE7	7.2.; 7.3.
CE8	8.1.; 8.2.; 8.3.

Aprentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

3ª avaluació. 8 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació - Sessió 8. Activitat de síntesi

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluable, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat

SITUACIÓ D'APRENENTATGE REPTES DEL MÓN ACTUAL: BENESTAR, TREBALL, EDUCACIÓ I IGUALTAT DE GÈNERE 12.

Matèria /Nivell

Geografia i Història. 3r ESO

S'aspira al fet que l'alumnat entenga la importància d'una sèrie de qüestions, vinculades als reptes ODS com: el benestar humà, des d'una perspectiva més àmplia que simplement la salut; el treball digne, com una forma de desenvolupament d'objectius personals i socials; l'educació, com a eina imprescindible per a l'evolució dels pobles; i la igualtat de gènere, ja que un món en el qual la meitat de la població és discriminat, no pot ser just.

Sabers

Bloc 1. Geografia

Subbloc de mètodes i tècniques de Geografia

• Metodologies de treball i vocabulari específic de la geografia. • Identificació i contrast de fonts de la geografia. Tècniques d'anàlisi i interpretació. • La representació geogràfica de l'espai terrestre. Orientació i escales. Interpretació i elaboració de mapes, imatges i representacions gràfiques. • Tècniques bàsiques de cerca i tractament de la informació geogràfica mitjançant les TIC.

Subbloc de Geografia Econòmica

Repercussions de les activitats econòmiques: • Sostenibilitat i repercussions mediambientals de les activitats econòmiques. • Els sistemes econòmics. Economies de mercat i economies centralitzades. • El repartiment desigual de la riquesa mundial. Globalització i dependència. L'índex de desenvolupament humà (IDH) i els Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)

Bloc 4. Compromís Social i Cívic

Subbloc d'exercici de la ciutadania

• Detecció i rebuig de les situacions socials iniquies i injustes en el món actual i en la història moderna i contemporània.

Subbloc de sostenibilitat

• Hàbits personals de vida i consum per al compromís amb els Objectius de Desenvolupament Sostenible. • Les bases de la solidaritat internacional. La cooperació i l'ajuda al desenvolupament. **Subbloc d'identitat i patrimoni**

• La resiliència i la pràctica de la tolerància activa. Els valors de l'europèisme i la ciutadania europea.

Competències específiques

CE2

Criteris d'avaluació

2.1.; 2.2.; 2.3.; 2.4.

CE3	3.3.
CE4	4.2.; 4.3.
CE5	5.1.; 5.2.; 5.3.
CE6	6.2.; 6.3.
CE7	7.2.; 7.3.
CE8	8.1.; 8.2.; 8.3.

Aprenentatge basat en el pensament, estudi de casos pràctics, aprenentatge basat en la resolució de problemes, educació emocional, aprenentatge dialògic, debat obert

Organització de l'alumnat i agrupaments

Grup general, treball individual

Cronograma i organització del temps

3ª avaluació. 9 sessions

- Sessió 1. Coneixements previs
- Sessió 2-7. Activitats de desenvolupament, reforçament i ampliació
- Sessió 8. Activitat de síntesi
- Sessió 9. Activitat d'avaluació

Organització de l'espai

Aula grup-classe, plataforma AULES

Materials i recursos

Libre de text de referència, PowerPoint, fitxes impreses amb activitats, material de consulta del departament, pissarra, ordinador, recursos multimèdia i TIC

Instruments d'avaluació

Prova escrita objectiva, rúbriques d'activitats avaluables, rúbriques registre d'observació directa de la participació a classe

Mesures d'atenció per a la resposta educativa per a la inclusió

Adaptació i varietat d'activitats amb diferents graus de complexitat segons les necessitats de l'alumnat